

Az egyszerűsített eljárások szerepe az erőszakos bűncselekmények megítélésében

The Use of Simplified Criminal Procedures in Violent Crime Cases: An Empirical Study

Dobrocsi Szilvia

Dr., PhD, egyetemi docens
Károli Gáspár Református Egyetem,
Állam- és Jogtudományi Kar,
Büntügyi Tudományok Intézete
dobrocsi.szilvia@kre.hu

Magyar
Tudományok
Műhelye

Absztrakt

Cél: A tanulmány célja annak vizsgálata, hogy az egyszerűsített büntetőeljárások milyen szerepet töltenek be az erőszakos bűncselekmények elbírálásában. A kutatás középpontjában a bíróság elé állítás, az előkészítő ülésen történő döntéshozatal és a büntetővégzés áll, különös tekintettel arra, hogy e jogintézmények alkalmazása milyen tendenciákat mutat az egyes erőszakos bűncselekmények körében. A tanulmány arra is választ keres, hogy a büntetővégzés alkalmazási köre a gyakorlatban mennyiben terjed ki olyan súlyos bűncselekményekre, amelyek esetében alkalmazása korábban kivételesnek volt tekinthető.

Módszertan: A kutatás a hatályos büntetőeljárás szabályozás rövid áttekintését követően empirikus elemzésre épül. Ennek alapját a Legfőbb Ügyészség egyedi adatszolgáltatása képezi, amely a 2018 és 2025 közötti időszak jogerősen befejezett büntetőügyeinek adatait tartalmazza, kifejezetten az egyszerűsített eljárásokra koncentrálva. Az elemzés a testi sértés, a garázdaság, a kapcsolati erőszak, a személyi szabadság megsértése, a kifosztás és a rablás bűncselekményeire összpontosít, összehasonlítva az egyszerűsített eljárások alkalmazásának gyakoriságát és sajátosságait.

Megállapítások: Az empirikus adatok alapján a bíróság elé állítás elsősorban a testi sértés és a garázdaság esetében játszik meghatározó szerepet, míg az

A szerző a kéziratot magyar nyelven nyújtotta be. Benyújtás ideje: 2026. 06. 15. Átdolgozás: 2026. 07. 20. Elfogadás: 2026. 08. 26.

előkészítő ülés alkalmazási köre ennél szélesebb. A legnagyobb jelentőségű egyszerűsített eljárás ugyanakkor a büntetővégzés, amely a vizsgált időszakban valamennyi elemzett bűncselekmény esetében alkalmazásra került. Az adatok azt is igazolják, hogy a büntetővégzés kivételesen olyan, nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményeknél is megjelent, mint a rablás, valamint elszórtan emberölés miatt indult ügyekben is előfordult.

Érték: A tanulmány egyedi országos adatbázis felhasználásával vizsgálja az egyszerűsített eljárások gyakorlati alkalmazását az erőszakos bűncselekmények körében. Az eredmények hozzájárulnak a büntetőeljárási szabályozás gyakorlati működésének megismeréséhez, valamint alapul szolgálhatnak az egyszerűsített eljárások alkalmazási körével és garanciális kérdéseivel kapcsolatos további tudományos vizsgálatokhoz.

Kulcsszavak: büntetőeljárás, egyszerűsített eljárások, büntetővégzés, erőszakos bűncselekmények, empirikus kutatás

Abstract

Aim: This study examines the role of simplified criminal procedures in the adjudication of violent crimes. It focuses on proceedings conducted by immediate court appearance, decision-making at the preparatory hearing, and penalty orders, with particular attention to the application of these procedural mechanisms in different categories of violent offences. The study also explores the extent to which the use of penalty orders has, in practice, expanded to more serious offences for which this form of adjudication had previously been regarded as exceptional.

Methodology: Following a brief overview of the current Hungarian regulation of criminal procedure, the study employs an empirical approach. The analysis is based on a unique dataset provided by the Office of the Prosecutor General, containing information on criminal cases that became final between 2018 and 2025. The empirical examination focuses on the offences of battery, breach of the peace, domestic violence, violation of personal liberty, robbery by taking advantage of a vulnerable situation (kifosztás), and robbery, comparing the frequency and characteristics of the application of simplified criminal procedures.

Findings: The empirical results indicate that proceedings by immediate court appearance are applied predominantly in cases of battery and breach of the peace, whereas decisions rendered at the preparatory hearing have a broader field of application. Penalty orders constitute the most frequently applied simplified procedure, being used in relation to all examined categories of violent offences during the period under review. The findings further demonstrate that,

albeit exceptionally, penalty orders have also been applied in cases punishable by up to eight years of imprisonment, such as robbery, and sporadically even in homicide cases.

Value: The study provides an empirical assessment of the practical application of simplified criminal procedures in cases involving violent offences on the basis of a unique nationwide dataset. Its findings contribute to a better understanding of the practical operation of Hungarian criminal procedure and provide a basis for further research on the scope of application and procedural safeguards associated with simplified criminal proceedings.

Keywords: criminal procedure, simplified criminal procedures, penalty order, violent crimes, empirical study

Tézisek

Az egyszerűsített büntetőeljárások az erőszakos bűncselekmények elbírálásában is meghatározó szerepet töltenek be, alkalmazásuk azonban az egyes eljárási formák között jelentős eltéréseket mutat.

A bíróság elé állítás elsősorban a gyorsan felderíthető, egyszerűbb megítélésű erőszakos bűncselekmények – különösen a testi sértés és a garázdaság – esetében jellemző, míg az előkészítő ülésen történő döntéshozatal szélesebb körben biztosítja az eljárások egyszerűsítését.

Az empirikus adatok alapján a büntetővégzés vált a leggyakrabban alkalmazott egyszerűsített eljárássá a vizsgált erőszakos bűncselekmények körében.

A büntetővégzés alkalmazása a gyakorlatban kivételesen olyan, nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményekre is kiterjed, mint a rablás, sőt elszórtan emberölés miatt indult ügyekben is kimutatható.

Az egyszerűsített eljárások alkalmazási gyakorlatának empirikus vizsgálata rámutat arra, hogy a jogszabályi lehetőségek és a tényleges bírósági gyakorlat között több esetben lényeges különbségek figyelhetők meg, amelyek további tudományos elemzést indokolnak.

Bevezetés

A büntetőeljárás gyorsítására és egyszerűsítésére irányuló jogalkotási törekvések az elmúlt évtizedekben folyamatosan erősödtek (Fantoly, 2012). A hatályos büntetőeljárási törvény olyan eljárási megoldások széles körét biztosítja,

amelyek lehetővé teszik, hogy a büntetőügyek jelentős része a klasszikus bírósági eljárás teljes lefolytatása nélkül fejeződjön be.

A jogalkotó célja e jogintézmények kialakításakor elsősorban az eljárások egyszerűségének javítása, a bíróságok tehermentesítése és az igazságszolgáltatás hatékonyságának növelése volt (Kelemenné Csontos, 2023). Az egyszerűsített eljárási formák mára a büntetőeljárás szerves részévé váltak, alkalmazásuk pedig már nem tekinthető kivételesnek. Ennek fényében nem az eljárás egyszerűsítésének létjogosultsága a kérdés, hanem az, hogy ezeket a lehetőségeket milyen mértékben teszi alkalmazhatóvá a jogalkotó.

Az egyszerűsített eljárások alkalmazhatóságának vizsgálata különösen érdekes az erőszakos bűncselekmények esetében. Míg a kisebb tárgyi súlyú vagyron elleni vagy közlekedési bűncselekmények vonatkozásában az eljárás gyorsításának igénye és lehetősége kevésbé vet fel elvi és alapelvi kérdéseket, addig a személy elleni és egyéb erőszakos cselekmények esetében az eljárás egyszerűsítése már jóval összetettebb problémát jelent. E bűncselekmények társadalmi megítélése, a sértettek fokozott védelmének igénye, valamint a kiszabható büntetések súlya miatt indokolt annak vizsgálata, hogy a jogalkotó által biztosított egyszerűsített eljárási lehetőségek milyen mértékben jelennek meg a gyakorlatban. A kérdés aktualitását növeli, hogy a büntetőeljárás törvény az elmúlt években fokozatosan bővítette egyes egyszerűsített eljárások alkalmazási körét (Bérces, 2023). Különösen igaz ez a büntetővégzésre, amely meghatározott feltételek fennállása esetén már olyan bűncselekmények esetében is alkalmazható, amelyek törvényi büntetési tétele akár nyolc évig terjedő szabadságvesztés lehet. A szabályozás e változása felveti annak kérdését, hogy a lehetőség mennyiben jelenik meg ténylegesen a jogalkalmazásban, illetve milyen bűncselekmények esetében élnek vele a bíróságok.

A jelen tanulmány célja egy szűkebb kérdés megválaszolása: annak feltárása, hogy az erőszakos bűncselekmények körében milyen szerepet töltenek be az egyszerűsített eljárások, és milyen tendenciák rajzolódnak ki az egyes eljárási formák alkalmazásában. A vizsgálat alapját a Legfőbb Ügyészségtől egyedi adatigénylés útján beszerzett statisztikai adatok képezik.¹ A tanulmány három egyszerűsített eljárási forma – a bíróság elé állítás, az előkészítő ülésen történő döntéshozatal és a büntetővégzés – alkalmazási tendenciáit hasonlítja össze,

¹ A 2026. május 19. napján benyújtott adatigénylésemre 2026. június 17-én emailben érkezett válasz. Ez tartalmazta 1) a bíróság elé állítás során első, második- vagy harmadfokon jogerőre emelkedett ítéletek számát az egyes bűncselekményekre lebontva, továbbá éves és vármegyei bontásban; 2) az előkészítő ülésen meghozott, jogerőre emelkedett ítéletek számát az egyes bűncselekményekre lebontva, továbbá éves és vármegyei bontásban (arra, hogy az ügyészség részéről érkezett-e mértékes indítvány, az összeállítás nem tér ki); valamint 3) a jogerős büntetővégzések számát az egyes bűncselekményekre lebontva, továbbá éves és vármegyei bontásban a 2018–2025 közötti időszakra vonatkozóan.

majd az empirikus eredmények alapján von le következtetéseket. Az elemzés nem a teljes adatállomány feldolgozására törekszik, hanem a jelen tanulmány szempontjából legjelentősebb erőszakos bűncselekményekre – testi sértésre, a garázdaságra, a kapcsolati erőszakra, a személyi szabadság megsértésére, a kifosztásra és a rablásra – koncentrál. Az emberöléses ügyekben folytatott egyszerűsített eljárások eredetileg nem szerepeltek volna az egyes eljárásokra vonatkozó statisztikai adatok elemzésében, mert előzetes feltevésem az volt, hogy ez a bűncselekmény nem jelenik meg mindhárom eljárás statisztikaiban. Az ezzel kapcsolatos elemzés azonban meglepő eredményt mutatott, erre az *Az egyszerűsített eljárások alkalmazása...* című fejezetben térek ki.

Az egyszerűsített eljárások szerepe az erőszakos bűncselekmények elbírálásában

A büntetőeljárás gyorsítását szolgáló jogintézmények mára a büntető igazságszolgáltatás mindennapi működésének meghatározó részévé váltak. Bár e megoldások eltérő eljárási logikára épülnek, közös céljuk, hogy a büntetőeljárás ne a hagyományos eljárási utat járja be, hanem rövidebb idő alatt befejeződhesen. A hatályos szabályozás több olyan jogintézményt is ismer, amely az eljárás egyszerűsítését szolgálja. Ezek közül jelen tanulmány a bíróság elé állítást, az előkészítő ülésen történő döntéshozatalt és a büntetővégzéses eljárást vizsgálja. A választás nem véletlenszerű: e három eljárási forma a gyakorlatban is jelentős számban fordul elő, ugyanakkor eltérő módon rövidítik le a büntetőeljárást.

A bíróság elé állítás a gyorsított eljárások klasszikus formájának tekinthető. A Be. alapján az ügyészség akkor állíthatja a terheltet bíróság elé, ha a bűncselekményre a törvény tízévi szabadságvesztésnél nem súlyosabb büntetést rendel, az ügy megítélése egyszerű, a bizonyítékok rendelkezésre állnak, továbbá a terheltet tetten érték vagy a cselekmény elkövetését beismerte. A hatályos szabályozás szerint erre a bűncselekmény elkövetésétől számított két hónapon belül van lehetőség, amely a korábbi szabályokhoz képest tágabb időkeretet biztosít. A törvény azt is rögzíti, hogy tettenérés esetén az őrizet bíróság elé állítás céljából is elrendelhető. A bíróság az ügyiratok megérkezését követően rövid határidőn belül vizsgálja meg az eljárás feltételeinek fennállását, és amennyiben azok hiányoznak, az ügyiratokat visszaküldi az ügyészségnek. A tárgyalás előkészítésére vonatkozó általános szabályok ilyenkor nem érvényesülnek, az ügyészség pedig a vádirat helyett feljegyzést készít a cselekményről, a minősítésről és a bizonyítási eszközökről. A hatályos szabályozás sajátos eleme, hogy az ügyiratok megismerését a gyanúsított és a védő számára legkésőbb a tárgyalás

megkezdése előtt egy órával kell biztosítani (Be. 723-730. §). E rendelkezés egyértelműen a gyorsítás irányába hat, ugyanakkor a védelem felkészülési lehetőségeit jelentősen korlátozza.

Az előkészítő ülésen történő döntéshozatal eltérő logikát követ. Itt az eljárás gyorsításának feltétele elsősorban a terhelt beismerő vallomása és annak bírósági elfogadása. A jogintézmény lehetővé teszi, hogy a bíróság teljes bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül hozzon ügydöntő határozatot, amennyiben a törvényben meghatározott feltételek fennállnak. Az előkészítő ülés intézménye a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) egyik legjelentősebb újítása, amely a bírósági szak szerkezetének átalakítását célozta. Létrehozásával a jogalkotó egyik célja az volt, hogy a tárgyalási szak előtt olyan eljárási fórumot hozzon létre, amely lehetőséget biztosít az ügy korai lezárására, amennyiben a terhelt a bűnösségét elismeri. Az előkészítő ülésen az ügyész ismerteti a vádat, tájékoztatja a terheltet jogairól, és lehetőséget biztosít számára a bűnösség beismerésére. Mérlegelési jogkörében eljárva mértékes indítványt is tehet beismerés esetére (Be. 502–505. §).

Amennyiben a terhelt beismeri a bűnösségét, és lemond a bizonyítási eljárás lefolytatásáról, a bíróság a bizonyítás mellőzésével hozhat ügydöntő határozatot. A terhelt beismerő vallomása akkor alapozhatja meg az eljárás egyszerűsített lezárását, ha az egyértelmű, önkéntes és a rendelkezésre álló bizonyítékokkal összhangban áll. Ez a megoldás lehetővé teszi, hogy az ügy akár egyetlen tárgyalási cselekmény nélkül lezáruljon. Az eljárás nem a nyomozás gyorsaságára, hanem a bizonyítás egyszerűsítésére épül, és a középpontjában a terhelt beismerő vallomása áll.

A három vizsgált eljárás közül a legnagyobb jelentősége kétségtelenül a büntetővégzésnek van. A büntetővégzéses eljárás lényegi sajátossága, hogy a bíróság nem tart tárgyalást, és nem folytat le bizonyítási eljárást. A döntés alapját a nyomozás során keletkezett iratok képezik. A bíróság ezek alapján hoz ügydöntő határozatot, amely a bűnösség megállapítását és a büntetés kiszabását egyaránt tartalmazhatja.

A büntetővégzés eredeti rendeltetése a kisebb súlyú, egyszerű megítélésű ügyek gyors befejezése volt,² alkalmazási körének bővülése következtében azonban ma már olyan bűncselekmények esetében is lehetséges nyílik

2 A 2017. évi XC. törvényhez fűzött jogalkotói indokolás szerint: A büntetővégzés differenciált szabályozásának legfontosabb következménye, hogy érdekeltté teszi a terheltet az eljárás egyszerűsítésében és gyorsításában, egyúttal biztosítja az egyszerű megítélésű, legfeljebb kis-közepes tárgyi súlyú és tömegesen előforduló ügyek időszerű befejezését, és jelentősen csökkenti az eljáró hatóságok munkaterhét ([URL4](#)).

alkalmazására, amelyek korábban kívül estek e jogintézmény körén.³ Jelen tanulmány szempontjából éppen ez a körülmény bír kiemelt jelentőséggel. Az eljárás elsődlegesen a háromévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmények körében alkalmazható, ugyanakkor a szabályozás lehetővé teszi azt is, hogy magasabb – akár öt-, illetve nyolcévi szabadságvesztéssel fenyegetett – bűncselekmények esetében is sor kerüljön büntetővégzés meghozatalára, amennyiben az ügy konkrét körülményei ezt indokolják és a törvényi feltételek (beismerés, valamint beismerés és ügyészi indítvány) fennállnak.

Ehelyütt ugyanakkor nem e jogintézmények részletes dogmatikai elemzésére vállalkozom, vagyis a vizsgálat középpontjában nem az áll, hogy az egyes egyszerűsített eljárások milyen elméleti sajátosságokkal rendelkeznek, hanem az, hogy az erőszakos bűncselekmények körében ténylegesen milyen gyakorisággal alkalmazzák őket, illetve milyen tendenciák figyelhetők meg a gyakorlatban.

Az empirikus vizsgálat módszertana

A tanulmány alapját egyedi adatigénylés alapján rendelkezésre bocsátott statisztikai adatok képezik. Az adatszolgáltatást a Legfőbb Ügyészség Informatikai Főosztálya készítette el a Vádképviselési Informatikai Rendszer (VIR) adatbázisa alapján. A kutatás egyik sajátossága, hogy nem nyilvánosan hozzáférhető statisztikai adatokat dolgoz fel, hanem kifejezetten a jelen vizsgálat céljára rendelkezésre bocsátott országos adatállományt.

A vizsgálat a 2018 és 2025 közötti időszakra terjed ki. A VIR követő jellegű adatgyűjtési rendszeréből következően az egyes évek adatai nem a bűncselekmény elkövetésének vagy a vádemelésnek az időpontjához, hanem a jogerős bírósági döntéshez és az azt követő adatrögzítéshez kapcsolódnak. Ennek megfelelően a vizsgálat nem az adott évben elkövetett bűncselekményeket, hanem az adott évben jogerősen befejezett ügyekhez kapcsolódó adatokat mutatja be. E sajátosságot az eredmények értelmezése során végig figyelembe kell venni. A Legfőbb Ügyészség tájékoztatása szerint az adatok elszámolási alapegysége

3 A Be. eredeti szabályai szerint háromévi, valamint terhelti beismerés esetén ötévi szabadságvesztéssel fenyegetett bűncselekményeket lehetett büntetővégzéssel elbírálni. A jogalkotó a büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról szóló 2023. évi XCVII. törvénnyel tovább szélesítette a büntetővégzéses eljárásra alkalmas ügyek körét. A törvény indoklása szerint „a jogalkalmazók részéről többször felmerült annak igénye, hogy a büntetővégzés a »normális ügymenetben« is szélesebb körben legyen alkalmazható. Az Előterjesztés részben ennek az igénynek is megfelelően, a nyolcévi szabadságvesztésnél nem súlyosabban büntetendő bűncselekmények esetén is megengedi a büntetővégzés meghozatalát (...). [Ez] egyrészt erős garanciát teremt az állam büntetőpolitikájának érvényesítésére, másrészt illeszkedik a büntetőeljárás törvény szabályozását meghatározó terhelti együttműködést ösztönző szabályrendszerbe.” ([URLS](#)).

a bűncselekmények vádlottankénti száma. Ez azt jelenti, hogy többrendbeli elkövetés esetén az egyes rendbeliségek külön-külön jelennek meg a statisztikában, továbbá ugyanazon bűncselekmény több elkövető esetén több vádlottnál is elszámolásra kerülhet. A bemutatott adatok ezért nem az ügyek vagy a jogerős ítéletek számát, hanem a vádlottakhoz rendelt bűncselekmények számát tükrözik.

A részletes elemzésbe azok az erőszakos jellegű bűncselekmények kerültek bevonásra, amelyek egyrészt a vizsgált időszakban valamennyi elemzett egyszerűsített eljárásban előfordultak, másrészt alkalmasak az alkalmazási tendenciák összehasonlítására. Ennek megfelelően a tanulmány a testi sértés, a garázdaság, a kapcsolati erőszak, a személyi szabadság megsértése, a kifosztás és a rablás adataira koncentrál. Az emberölés adatai kiegészítő jelleggel jelennek meg. E bűncselekmények előfordulása ugyan csekély számú, mégis jelzi, hogy az egyszerűsített eljárások alkalmazási köre a gyakorlatban nem kizárólag a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményekre terjed ki.

A tanulmányban bemutatott valamennyi statisztikai adat az említett adatközlésből származik, a szemléltető ábrák és táblázatok a szerző saját szerkesztései.

Az egyszerűsített eljárások alkalmazása az erőszakos bűncselekmények körében – empirikus eredmények

A vizsgált bűncselekmények és egyszerűsített eljárások előtt ezek egymáshoz és az összes jogerős határozat számához való arányát érdemes áttekintenünk. Ezek azt mutatják meg, hogy a jogerős döntések milyen arányban születtek egyszerűsített eljárásban a vizsgált bűncselekmények tekintetében, letérve a büntetőeljárás hagyományosnak tekintett útjáról. Ez értelmezési keretet ad az egyes eljárási formák későbbi vizsgálatához, és lehetővé teszi azok jelentőségének összehasonlítását a jogerősen elítélt személyek körében.

1. számú táblázat

Az egyszerűsített eljárások aránya a jogerősen befejezett ügyekhez viszonyítva a vizsgált bűncselekmények körében (2018–2024)

Bűncselekmény	Bíróság elé állítás	Előkészítő ülés	Büntető-végzés	Egyszerűsített eljárás összesen	Jogerősen elítéltek (2018–2024)	Arány (%)
Testi sértés	746	4614	14 202	19 562	36 121	54,2
Garázdaság	1530	5977	25 916	33 423	55 351	60,4
Kifosztás	304	994	460	1758	4016	43,8
Rablás	216	798	32	1046	4662	22,4
Emberölés	3	143	24	170	1072	15,9

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

Az Egyszerűsített eljárás összesen oszlop a bíróság elé állítással, az előkészítő ülésen történő döntéshozatallal és a büntetővégzéssel jogerősen befejezett ügyek összesített számát tartalmazza. A jogerősen elítéltek adatai a *Bűnözés és igazságszolgáltatás 2025 (URL1)* kiadvány alapján (2025-re vonatkozó adatok híján) a 2018–2024 közötti időszakra vonatkoznak.⁴ Az összesített táblázatból kiolvasható, hogy a testi sértés és a garázdaság esetében az ügyek több mint fele egyszerűsített eljárásban fejeződik be, és figyelemre méltó az is, hogy a vizsgált időszakban az emberöléses ügyek csaknem 16%-ában egyszerűsített eljárásban született jogerős döntés.

A rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján az erőszakos bűncselekmények körében alkalmazott egyszerűsített eljárások nem mutatnak egységes képet. Már az összesített adatok is arra utalnak, hogy az egyes eljárási formák eltérő szerepet töltenek be a gyakorlatban, és az egyszerűsített eljárások alkalmazása nem korlátozódik bizonyos típusú ügyekre. A vizsgált időszakban – a testi sértés és a garázdaság mellett – a kapcsolati erőszak, a személyi szabadság megsértése,

4 A 2025. évre vonatkozó, bűncselekményenkénti jogerősen elítéltek hivatalos összesített statisztikája a tanulmány lezárásakor még nem állt rendelkezésre, ezért a 2025. évi adatok nem kerültek be a 2018–2024. éveket összegző összehasonlító táblázatba. Az egyedi ügyészégi adatszolgáltatás alapján ugyanakkor megállapítható, hogy a vizsgált bűncselekmények tekintetében az egyszerűsített eljárások alkalmazásának nagyságrendje 2025-ben sem mutat lényeges eltérést a korábbi évekhez képest. Az egyedi adatigénylés nyomán rendelkezésemre bocsátott ügyészégi statisztikai adatok szerint 2025-ben a vizsgált bűncselekmények közül bíróság elé állítással 35 testi sértés, 71 garázdaság, 1 kapcsolati erőszak, 2 személyi szabadság megsértése, 9 kifosztás és 15 rablás miatt fejeződött be ügy, emberölés miatt pedig nem került sor bíróság elé állításra. Előkészítő ülésen 15 emberölés, 765 testi sértés, 1079 garázdaság, 146 kapcsolati erőszak, 80 személyi szabadság megsértése, 224 kifosztás és 259 rablás ügyében született jogerős döntés, míg büntetővégzéssel 1 emberölés, 2048 testi sértés, 3748 garázdaság, 180 kapcsolati erőszak, 40 személyi szabadság megsértése, 55 kifosztás és 2 rablás ügye zárult le.

a kifosztás, valamint a rablás miatt indult ügyekben is valamennyi vizsgált eljárási forma alkalmazására található példa. E körülmény önmagában arra utal, hogy az egyszerűsített ügybefejezés lehetősége az erőszakos bűncselekmények viszonylag széles körében jelen van.

A három vizsgált eljárástípus között azonban jelentős különbségek figyelhetők meg. Az előkészítő ülésen történő döntéshozatal jóval szélesebb körben jelenik meg, mint a bíróság elé állítás, míg a büntetővégzés alkalmazási köre mutatja a legnagyobb diverzitást. A büntetővégzéses ügyek között ugyanis nemcsak a kisebb tárgyi súlyú erőszakos bűncselekmények találhatók meg nagy számban, hanem olyan tényállások is, amelyek törvényi büntetési tétele akár a nyolcévi szabadságvesztést is elérheti.

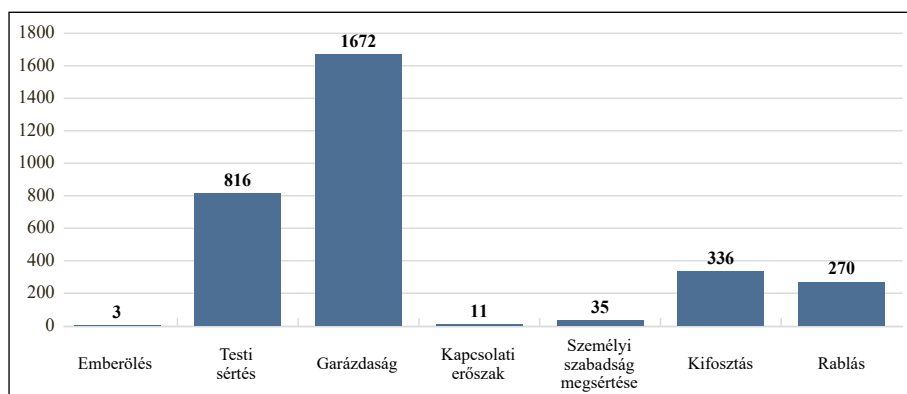
A következőkben az egyes egyszerűsített eljárási formák alkalmazását külön-külön vizsgálom, különös figyelemmel arra, hogy az egyes bűncselekmények esetében milyen tendenciák figyelhetők meg.

A bíróság elé állítás

A vizsgált három eljárási forma közül a bíróság elé állítás mutatja a leginkább kiegyensúlyozott képet. A rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján egyértelműen megállapítható, hogy a bíróság elé állítás alkalmazása elsősorban a testi sértés és a garázdaság miatt indult ügyekre koncentrálódik. A két bűncselekmény a teljes vizsgált időszakban meghatározó arányt képvisel, míg a többi vizsgált tényállás lényegesen kisebb esetszámban jelenik meg. A bíróság elé állítás alkalmazását az alábbi ábra szemlélteti.

1. számú ábra

A bíróság elé állítással jogerősen befejezett ügyek száma a vizsgált erőszakos bűncselekmények körében (2018–2025)

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A testi sértés és a garázdaság dominanciája összhangban áll a bíróság elé állítás rendeltetésével. Mindkét bűncselekmény esetében gyakori, hogy az elkövető személye ismert, a bizonyítás gyorsan lefolytatható, a tényállás rövid idő alatt tisztázható, így az eljárás gyors befejezésének törvényi feltételei fennállhatnak. A kapcsolati erőszak és a személyi szabadság megsértése esetében a bíróság elé állítás előfordulása már lényegesen ritkább. Ez részben azzal magyarázható, hogy bizonyításuk sok esetben összetettebb, mint a testi sértés vagy a garázdaság esetében. A kifosztás és különösen a rablás adatai szintén azt mutatják, hogy e súlyosabb bűncselekményeknél a bíróság elé állítás csak kivételesen alkalmazott eljárási forma. Továbbá a vizsgált időszakban csupán három emberöléses ügy fejeződött be jogerősen bíróság elé állítás útján, amelynek oka a bizonyítási kérdéseken túl nyilvánvalóan az is, hogy az emberölés alapesete nem fér bele a bíróság elé állításra alkalmas bűncselekményi körbe.

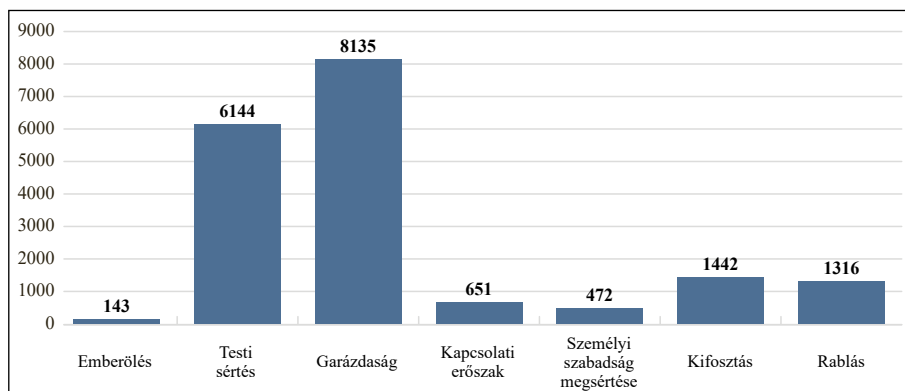
A fenti adatok a további vizsgálat szempontjából elsősorban összehasonlítás alapként szolgálnak a másik két egyszerűsített eljárás értékeléséhez.

Az előkészítő ülésen történő döntéshozatal alkalmazása

Az előkészítő ülésen történő döntéshozatal statisztikai adatai a bíróság elé állítástól eltérő képet mutatnak. Míg a bíróság elé állítás alkalmazását elsősorban az ügy gyors bíróság elé kerülése teszi lehetővé, addig az előkészítő ülés eredményessége döntően a terhelt beismerésétől függ. Ennek megfelelően az eljárási forma olyan ügyekben is jelentős szerepet tölthet be, amelyek bizonyítása egyébként összetettebb lenne.

2. számú ábra

Az előkészítő ülésen ügydöntő határozattal befejezett ügyek száma a vizsgált erőszakos bűncselekmények körében (2018–2025)

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A rendelkezésre álló adatok alapján az előkészítő ülésen történő döntéshozatal a vizsgált időszakban lényegesen nagyobb esetszámban fordult elő, mint a bíróság elé állítás. A meghatározó bűncselekmények itt is a testi sértés és a garázdaság, ugyanakkor a kapcsolati erőszak, a személyi szabadság megsértése, a kifosztás és a rablás is érzékelhető számban jelenik meg. Sőt előkészítő ülésen emberöléses ügyekben is számottevő gyakorisággal hoz ítéletet a bíróság, 2018–2024 között összesen 143 esetben. Az előkészítő ülés alkalmazási köre tehát szélesebbnek tekinthető, ami összhangban áll azzal, hogy e jogintézmény alkalmazása elsősorban nem a bizonyítás gyorsaságára, hanem a beismerésre épül.

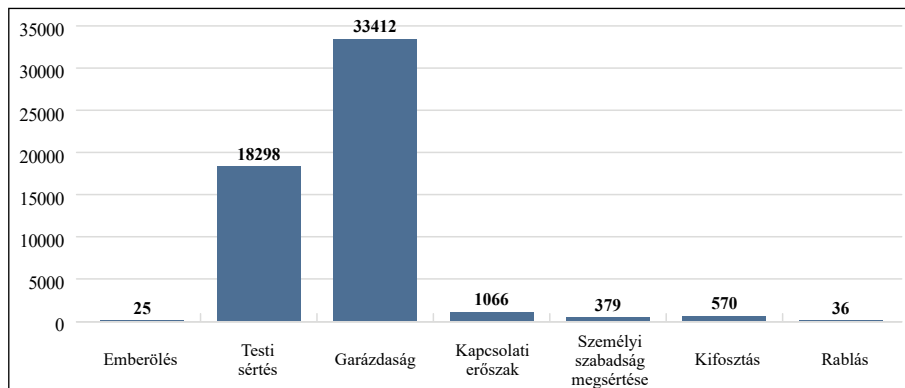
A büntetővégzés alkalmazásának tendenciái az erőszakos bűncselekmények körében

A büntetővégzés jelentőségének legmarkánsabb mutatója az, hogy az erre vonatkozó indítvány milyen arányban jelenik meg a vádemelések között. A rendelkezésre álló statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy 2019-ben az ügyészégi vádemelések 58,6%-ában indítványoztak büntetővégzést, amely arány 2021-re 74,5%-ra emelkedett, majd ezt követően is tartósan 70% körüli szinten stabilizálódott ([URL2](#)). A bírósági döntéshozatal szerkezetét vizsgálva még erőteljesebb kép rajzolódik ki: 2021-ben a bírósági határozattal elbírált ügyek 64,5%-a büntetővégzés formájában született, és ezen határozatok mintegy 85%-a jogerőre is emelkedett. 2024-re ez az arány 62–65% körül stabilizálódott ([URL3](#)).

Az ehelyütt vizsgált három egyszerűsített eljárási forma közül a büntetővégzés mutatja a legösszetettebb képet. Míg a bíróság elé állítás és az előkészítő ülés alkalmazása döntően a gyakrabban előforduló, kisebb tárgyi súlyú erőszakos bűncselekményekhez kapcsolódik, addig a büntetővégzés statisztikai adatai azt mutatják, hogy alkalmazási köre ennél lényegesen szélesebb. A vizsgált időszakban valamennyi elemzett bűncselekmény esetében található jogerőre emelkedett büntetővégzés, beleértve azokat a bűncselekményeket is, amelyek törvényi büntetési tétele alapján korábban aligha tartoztak e jogintézmény tipikus alkalmazási körébe.

3. számú ábra

A büntetővégzéssel jogerősen befejezett ügyek száma a vizsgált erőszakos bűncselekmények körében (2018–2025)

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A büntetővégzés alkalmazásának vizsgálata során elsőként megállapítható, hogy a testi sértés és a garázdaság továbbra is meghatározó szerepet tölt be. Ez önmagában nem tekinthető váratlan eredménynek. E bűncselekmények nagy gyakorisága, valamint az ügyek jelentős részének viszonylag egyszerű bizonyíthatósága indokoltá teszi, hogy a jogalkalmazás széles körben éljen a tárgyalás mellőzésének lehetőségével. A statisztikai adatok ugyanakkor arra is rámutatnak, hogy a büntetővégzés alkalmazása e két bűncselekmény esetében nem alkalmi jelenség, hanem a vizsgált időszak egészében stabil ügybefejezési formának tekinthető.

A kapcsolati erőszak és a személyi szabadság megsértése esetében a büntetővégzések száma természetesen jóval alacsonyabb, azonban jelenlétük folyamatos. Ez különösen azért figyelemre méltó, mert e bűncselekmények sértetti oldala rendszerint fokozottabb érzékenységet mutat, amely az eljárás során is sajátos szempontokat vet fel. Az empirikus adatok alapján ugyan nem állítható, hogy a büntetővégzés e bűncselekmények tipikus ügybefejezési formájává vált volna, ugyanakkor alkalmazása már nem tekinthető kivételesnek.

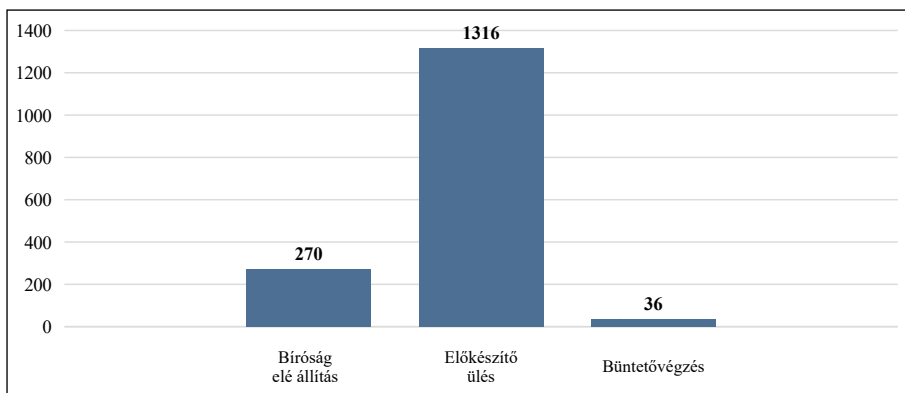
A kifosztás adatai hasonló következtetés levonását teszik lehetővé. Bár az ügyek száma lényegesen elmarad a testi sértés és a garázdaság mögött, a vizsgált időszak egészében folyamatosan jelen van a büntetővégzés alkalmazása. A rendelkezésre álló adatok alapján e bűncselekmény esetében is megállapítható, hogy az egyszerűsített ügybefejezés lehetősége a gyakorlatban ténylegesen érvényesül.

Érdekes eredményeket mutatnak a rablás adatai. A rablás a magyar büntetőjog egyik klasszikus, súlyos erőszakos vagyron elleni bűncselekménye, amelyet a Be. 2023. évi módosítása vont be a büntetővégzéssel elbírálgató ügyek körébe.

A statisztikai adatok alapján megállapítható, hogy ez a lehetőség nem csupán elméleti. A vizsgált időszak valamennyi évében található olyan rablás miatt indult ügy, amely jogerős büntetővégzéssel zárult. Bár az esetszámok a teljes vizsgált időszakban alacsonyak maradtak, ezért a rablás megítélése esetében a büntetővégzés gyakorlati jelentőségét nem szabad túlértékelni, a rendelkezésre álló adatok mégis egyértelműen igazolják, hogy a szabályozás által biztosított lehetőség a gyakorlatban is érvényesül. Ez már önmagában indokoltá teszi annak vizsgálatát, hogy az egyszerűsített ügybefejezés jelenlegi alkalmazási köre megfelelően igazodik-e az egyes bűncselekmények tárgyi súlyához.

4. számú ábra

A rablás miatt jogerősen befejezett ügyek megoszlása az egyszerűsített eljárások között (2018–2025)

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A rablás miatt jogerősen befejezett ügyek megoszlása jól tükrözi az egyszerűsített eljárások eltérő gyakorlati szerepét. Az egyszerűsített eljárásban elbírált ügyek jelentős része előkészítő ülésen fejeződött be, míg a bíróság elé állítás jóval kisebb, de még mindig jelentős arányban fordult elő. A büntetővégzés alkalmazása e bűncselekmény esetében kivételesnek tekinthető, ugyanakkor az adatok egyértelműen igazolják, hogy a jogintézmény alkalmazása nem csupán elméleti lehetőség, hanem a gyakorlatban is megjelent a nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő erőszakos bűncselekmények körében.

Nem mehetünk el szó nélkül amellett, hogy a vizsgált időszakban emberölés miatt indult ügyekben is előfordult jogerőre emelkedett büntetővégzés. Az ilyen esetek száma rendkívül alacsony, jelentőségük nem is az előfordulás gyakoriságában rejlik, hanem abban, hogy szemléletesen mutatják a büntetővégzés alkalmazási körének tényleges kiterjedését, és jogos aggodalmat ébreszthetnek ezzel kapcsolatban.

2. számú táblázat

A büntetővégzés alkalmazása rablás és emberölés esetén (2018–2025)

Év	Rablás	Emberölés
2018	0	0
2019	2	0
2020	16	8
2021	9	9
2022	4	3
2023	0	1
2024	3	3
2025	2	1
Összesen	36	25

Forrás. A szerző saját szerkesztése.

A statisztikai adatokból megállapítható, hogy a jogszabályi feltételek bővülésével párhuzamosan a büntetővégzéses eljárás alkalmazási köre ténylegesen elér olyan bűncselekményeket is, amelyeket korábban nem. A büntetővégzéssel lezárt emberöléses ügyek részleteit tekintve a rendelkezésre álló statisztikai adatok nem teszik lehetővé annak megállapítását, hogy milyen emberölési tényállások szerepeltek ezekben az ügyekben. Feltételezhető, hogy nem tipikus alapeseti szándékos emberölésekről volt szó (hiszen ezek a büntetési tételkeret felső határa miatt nem képezhették büntetővégzéses eljárás tárgyát), de így is aggasztó, hogy írásbeli eljárásban sor kerülhet ezek elbírálására. Véleményem szerint ez a jogalkalmazási gyakorlat önmagában elegendő ahhoz, hogy indokoltta tegye a szabályozás gyakorlati tapasztalatainak további vizsgálatát.⁵

Az empirikus vizsgálat eredményeinek értékelése

Az empirikus vizsgálat eredményei alapján megállapítható, hogy az egyszerűsített eljárások az erőszakos bűncselekmények körében nem egységes módon érvényesülnek. A három vizsgált eljárási forma eltérő alkalmazási mintázatot mutat, amely elsősorban az adott jogintézmény rendeltetésével, valamint az egyes bűncselekmények sajátosságaival magyarázható.

5 A jelen kutatás a jogerős büntetővégzésekkel foglalkozik. Egy korábbi adatkérés nyomán rendelkezésre bocsátott statisztikai adatokból azonban az is kiderül, hogy további emberöléses ügyekben is születtek büntetővégzések, amelyek végül nem emelkedtek jogerőre, hanem tárgyalásra kerültek és a bíróság ítéletben állapította meg az elkövető büntetőjogi felelősségét.

A bíróság elé állítás alkalmazása továbbra is elsősorban azokhoz a bűncselekményekhez kapcsolódik, amelyeknél a gyors bizonyítás és a rövid időn belüli bíróság elé állítás feltételei fennállnak. Az előkészítő ülésen történő döntéshozatal ennél szélesebb körben jelenik meg, alkalmazásának súlypontja szintén a nagyobb gyakorisággal előforduló erőszakos bűncselekményekhez kapcsolódik. A rendelkezésre álló adatok alapján egyik eljárási forma esetében sem figyelhető meg olyan tendencia, amely arra utalna, hogy alkalmazásuk a súlyosabb erőszakos bűncselekmények irányába érdemben eltolódott volna.

Eltérő képet mutat ugyanakkor a büntetővégzés. Az empirikus adatok alapján e jogintézmény alkalmazása már nem kizárólag a kisebb tárgyi súlyú erőszakos bűncselekményekre korlátozódik. A vizsgált időszakban a kapcsolati erőszak, a személyi szabadság megsértése, a kifosztás és a rablás esetében is kimutatható volt a büntetővégzés alkalmazása, kivételesen pedig emberölés miatt indult ügyekben is előfordult. Mindez arra utal, hogy a jogszabályi lehetőség a gyakorlatban sem maradt kihasználatlan.

Az empirikus eredményekből természetesen nem vonható le az a következtetés, hogy a büntetővégzés a súlyos bűncselekmények tipikus ügybefejezési formájává vált volna. A kutatás jelentősége nem e bűncselekmények gyakoriságának bemutatásában rejlik, hanem annak igazolásában, hogy a büntetővégzés alkalmazási köre a gyakorlatban ma már ténylegesen kiterjed olyan bűncselekményekre is, amelyek korábban kívül estek a büntetővégzéses eljárás hagyományos alkalmazási körén.

A kutatás ugyanakkor egy további szempontra is rámutat. Az erőszakos bűncselekmények nem kezelhetők egységes kategóriaként az egyszerűsített eljárások alkalmazása szempontjából. A vizsgált bűncselekmények között jelentős különbségek figyelhetők meg mind az alkalmazott eljárási formák, mind azok gyakorisága tekintetében. Ez arra utal, hogy az egyszerűsített eljárások gyakorlati szerepének megítélése nem alapozható kizárólag az egyes jogintézmények általános szabályozására, hanem szükségképpen figyelembe kell venni az érintett bűncselekmények sajátosságait és a jogalkalmazási gyakorlatot is.

Összegzés

Az elemzés eredményei alapján megállapítható, hogy a három vizsgált egyszerűsített eljárási forma eltérő funkciót tölt be a jogalkalmazásban. A bíróság elé állítás továbbra is elsősorban azokban az ügyekben jelenik meg, amelyek gyors bizonyítást tesznek lehetővé, míg az előkészítő ülésen történő döntéshozatalt pedig elsősorban a terhelti beismerés határozza meg. E két jogintézmény

alkalmazási gyakorlata lényegében megfelel eredeti rendeltetésének, az empirikus adatok nem utalnak arra, hogy alkalmazási körük az erőszakos bűncselekmények vonatkozásában alapvetően megváltozott volna.

Ez a megállapítás önmagában nem alapozza meg a jelenlegi szabályozás kritikáját. A statisztikai adatokból ugyanis nem ismerhető meg az egyes ügyek tényállása, a bizonyítási helyzet, a terhelti beismerés tartalma vagy az ügyészi indítvány indokoltsága. Ezek hiányában nem dönthető el, hogy a büntetővégzés alkalmazása az adott ügyben megfelelő megoldás volt-e. A kutatás eredményei azonban egyértelműen indokolják, hogy a jövőben ne kizárólag normatív, hanem empirikus megközelítésben is vizsgáljuk az egyszerűsített eljárások működését.

Különösen indokoltnak látszik olyan további kutatások elvégzése, amelyek már nem kizárólag statisztikai adatokat, hanem ügyiratokat is elemeznek. Egy ilyen vizsgálat alkalmas lehet annak feltárására, hogy milyen ügytípusokban, milyen büntetések kiszabása mellett, illetve milyen bizonyítási helyzetben kerül sor a büntetővégzés alkalmazására, valamint arra is választ adhat, hogy a jelenlegi szabályozás megfelelő egyensúlyt teremt-e az eljárás egyszerűsítésének igénye és a büntetőeljárás garanciális követelményei között.

Felhasznált irodalom

- Bérces V. (2023). A vádemelés alternatívái ügyészi szakban. *Kúriai Döntések – Bírósági Határozatok*, 71(12), 3188–3196. https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/kuriai_dontesek/71_evfolyam_12_szam.pdf
- Fantoly Zs. (2012). A büntetőeljárást gyorsító, de alkotmányos garanciákkal fedett jogintézmények gyakorlati alkalmazhatóságáról. *Forum. Acta juridica et politica*, 2(1), 73–103. <https://acta.bibl.u-szeged.hu/30715/>
- Kelemenné Csontos L. (2023). Egyszerűsített eljárások. In Jakab A., Könczöl M., Menyhárd A., & Sulyok G. (Szerk.), *Internetes Jogtudományi Enciklopédia* (pp. 1-25). ORAC Kiadó. <https://ijoten.hu/szocikk/egyszerusített-eljarasok>

A cikkben található online hivatkozások

- URL1: *Legfőbb Ügyészség (2025). Bűnözés és igazságszolgáltatás 2025.* <https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2025/10/bunozes-es-igazsagszolgalatas-leporello-2025.pdf>
- URL2: *Legfőbb Ügyészség (2025). Ügyészségi statisztikai tájékoztató: Büntetőjogi szakág. A 2024. évi tevékenység.* <https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2025/10/buntetojogi-szakag-2024.pdf>
- URL3: *Legfőbb Ügyészség (2025). A büntetőbíróság előtti ügyési tevékenység főbb adatai I.: A 2024. évi tevékenység.* <https://ugyeszseg.hu/wp-content/uploads/2025/10/buntetobirosag-v-lapos-2024.pdf>
- URL4: *Magyarország Kormánya (2017). T/13972. számú törvényjavaslat a büntetőeljárásról. Részletes indokolás a 740. §-hoz.* <https://www.parlament.hu/irom40/13972/13972.pdf>
- URL5: *A 2023. évi XCVII. törvény indokolása. A 92. §-hoz fűzött indokolás.* Nemzeti Jogszabálytár. <https://njt.jog.gov.hu/jogszabaly/2023-97-K0-00>

Alkalmazott jogszabályok

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről
2017. évi XC. törvény a büntetőeljárásról
2020. évi XLIII. törvény a büntetőeljárásról szóló törvény és más kapcsolódó törvények módosításáról
2023. évi XCVII. törvény a büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódóan egyéb törvények módosításáról
2025. évi XLIX. törvény igazságügyi tárgyú törvények módosításáról

Ajánlott hivatkozás

- Dobrocsi Sz. (2026). Az egyszerűsített eljárások szerepe az erőszakos bűncselekmények megítélésében. *Belügyi Szemle*, 74(SI1), 89–107. <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia.2026.v74.SI1.pp89-107>

Nyilatkozatok

Összeférhetetlenség

A szerző nem jelentett összeférhetetlenséget.

Finanszírozás

A szerző nem kapott pénzügyi támogatást a kutatáshoz, a szerzőséghez és/vagy a cikk publikálásához.

Etikai nyilatkozat

Az adatokat kérésre rendelkezésre bocsátják.

Nyílt hozzáférésről szóló tájékoztatás

A közlemény nyílt hozzáféréssel, a Creative Commons Attribution–NonCommercial–NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0) feltételei szerint jelenik meg. A közlemény változatlan formában, nem kereskedelmi célból, bármely médiumban és formátumban szabadon megosztható és újraközölhető, feltéve, hogy az eredeti szerző(k), a közlés helye és a licenc hivatkozása megfelelően feltüntetésre kerül. Módosított vagy átdolgozott változat terjesztése, valamint kereskedelmi célú felhasználása nem megengedett.

Levelező szerző

A cikk levelező szerzője Dobrocsi Szilvia, aki a dobrocsi.szilvia@kre.hu e-mail címen érhető el.